

SILVIJA ŠMIDKENA

MŪSU PAŠU ... ZEME UN MĀLS

keramika

Gadu desmitiem latviešu keramikas māksla ir vairāk asociējusies ar Latgales keramiku – tautiskām vāzēm, svečturiem, bļodām. Uzskati mainījās pagājušā gadsimta 60. gados, tautas keramikai transformējoties modernajā keramikā, laužot stereotipus par šīs mākslas nozares ierastajām vērtībām. Lielu ieguldījumu jaunā stila veidošanā snieguši Ķīpsalas grupas mākslinieki, arī viena no tās patriotēm – Silvija Šmidkena.

Silvija Šmidkena dzimusi 1935. gadā Rīgā. 1954. gadā absolvējusi Rīgas Lietišķās mākslas vidusskolas Keramikas nodaļu. 1960. gadā māksliniece absolvēja Latvijas Valsts Mākslas akadēmiju, kā arī tika uzņemta Latvijas Mākslinieku savienībā. Ilgus gadus Silvija Šmidkena aktīvi darbojās Mākslinieku savienības valdē, vadot keramikas sekciju, piedalījās Kultūra ministrijas ekspertu komisijās, dažādās mākslas padomēs un izstāžu noformēšanā.

Silvija Šmidkena ilgus gadus piedalījies Mākslas fonda radoši eksperimentālo keramikas darbnīcu Ķīpsalā, Balasta dambī 13, organizatoriskajā darbā, kā arī aktīvi iesaistījies darbnīcu renovācijā 20. gadsimta 80. gados, kad tika pilnveidotas keramiķu darbnīcu telpas un izveidotas plašas ekspozīciju zāles latviešu lietišķajai mākslai. Kopā ar spilgtu 20. gadsimta otrās puses keramiķu saimi arī māksliniece Silvija Šmidkena bija viena no tām, kas Ķīpsalas keramiku padarīja par tā perioda latviešu kultūras fenomenu, kas veidojis vairākas keramiķu paaudzes un ļāvis nostiprināties latviešu tradīcijām keramikā. Līdzās organizatoriskajam darbam Silvija Šmidkena spilgti sevi piesaka kā māksliniece un keramikas tradīciju nesēja.

Kopš 1954. gada viņa piedalās izstādēs gan Latvijā, gan ārzemēs. Viņas darbi tika eksponēti Latvijā, Lietuvā, Igaunijā, Krievijā, Polijā, Vācijā, Japānā, Francijā un Itālijā, kur saņēmusi arī godalgas. Māksliniece ir sarīkojusi vairāk nekā 10 personālizstādes, piedalījies starptautiskos keramikas simpozijos.

Keramiķe Silvija Šmidkena ir ne vien spilgta māksliniece, bet arī vairāku nozīmīgu keramikai veltītu publikāciju un izdevumu autore. 2014. gadā izdevniecība Zvaigzne ABC publicēja viņas kultūrvēsturisko darbu – “Māksla mīlēt mālu”, kas ir veselas paaudzes dienasgrāmata un pieminēklis 20. gadsimta keramiķu darbam. „Silvijas Šmidkenas aizraujošā memuāru grāmata atklāj spilgtu un daiļrunīgu panorāmu uz mākslinieku ikdienas dzīvi padomju ēras reālījās. Kodolīgā valodā, trāpīgos raksturojumos izcilā keramiķe liecina par mūžu mākslā, kā arī par Latvijas keramikas ziedu laikiem, kas šodienas varoņiem tikpat kā nav zināma. Atšķirībā no daudziem citiem memuārliteratūras darbiem šī grāmata nav revanšs vai sentimentāla pagātnes apmīļošana – tā ir tieša un precīza, atstājot atklātus vairākus eksistenciālus jautājumus par mākslas un dzīves jēgas krustpunktiem.” (Gundega Repše). 2016. gadā Daugavpils Marka Rotko mākslas centrs izdeva Silvijas Šmidkenas grāmatu “Mūsu Ķīpsala” – sarunu un atmiņu krājumu par Ķīpsalas keramiku. (Silvija Šmidkena. Vēl arvien... V. Petjko. Daugavpils Marka Rotko mākslas centrs, 2017)

Silvija Šmidkena, kopā ar Kornēliju Ozoliņu, Violetu Jātnieci, Inesi Āboliņu, Izabellu Krolli, bija to piecu „zelta paaudzes” keramiķu vidū, kuras 2013. gada februārī atklāja Ķīpsalas keramiķu izstādi arī Latvijas Zinātņu akadēmijā.